

סוג הבחינה: בגרות
מועד הבחינה: קיץ תשפ"א, 2021
מספר השאלון: 029284
נספחים: שיר — לשאלה 10
מפות — לשאלה 11
קריקטורה — לשאלה 12

שים לב: בבחינה זו יש הנחיות מיוחדות.
יש לענות על השאלות על פי הנחיות אלה.

היסטוריה דתי

לעולים חדשים

בבתי ספר דתיים

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעתיים וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.
יש לבחור בחמש שאלות. לכל שאלה — 20 נקודות.

ג. חומר עזר מותר בשימוש: מילון עברי-לועזי / לועזי-עברי.

ד. הוראות מיוחדות: בתשובותיך הבא עובדות, אל תסתפק בהערכות כלליות.

כתוב במחברת הבחינה בלבד. רשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

השאלות

ענה על חמש מן השאלות 1-12 (לכל שאלה — 20 נקודות).

פרק ראשון

1. הנאו־אורתודוקסיה
הצג את התפיסה של הנאו־אורתודוקסיה בנוגע לַמִּתַּח שנוצר בין המסורת לבין המודרנה.
ציין שתי פעולות שעשה רש"ר הירש במהלך פעילותו הציבורית.
2. היישוב החדש
הצג שני קשיים שהיו לאנשי העלייה הראשונה בארץ־ישראל.
הצג הישג אחד של אנשי העלייה הראשונה.
3. הרצל והתנועה הציונית
הצג את תוכנית באזל שהתקבלה בקונגרס הציוני הראשון.
הצג את ההבדל בין הציונות המדינית לבין הציונות המעשית בנוגע להגשמה של תוכנית באזל.
4. הצהרת בלפור
הצג סיבה אחת שבגללה פרסמו הבריטים את הצהרת בלפור (1917).
הסבר מדוע נחשבה הצהרת בלפור להישג חשוב בעיני חברי התנועה הציונית.
5. הפועל המזרחי
הצג את הרקע להקמת תנועת הפועל המזרחי בארץ־ישראל.
ציין שתי פעולות של תנועת הפועל המזרחי שמטרתן להגשים את הרעיון "תורה ועבודה".

פרק שני

6. האידאולוגיה הנאצית ומלחמת העולם השנייה
בחר באחד מן הרעיונות: מרחב המחיה או תורת הגזע.
ציין והצג את הרעיון שבחרת.
הסבר כיצד רעיון זה בא לידי ביטוי באחד מן הצעדים של הנאצים בתקופת מלחמת העולם השנייה (1939–1945).
7. הנהגה יהודית בשואה
הצג דילמה (התלבטות) שהייתה לראשי היודנראטים במהלך מילוי תפקידיהם בגטו.
הצג שתי פעולות שעשו רבנים בגטאות כדי לסייע ליהודים.
8. תנועת המרי העברי
הסבר סיבה אחת שבגללה ראשי התנועות: ההגנה, האצ"ל והלח"י שיתפו פעולה בהקמת תנועת המרי העברי.
ציין שתי פעולות של תנועת המרי העברי.
9. מלחמת ששת הימים
הצג שני גורמים לפרוץ מלחמת ששת הימים.
מייד בתחילת המלחמה תקפה ישראל את חילות האוויר של מצרים, סוריה וירדן.
הסבר כיצד פעולה זו עזרה למדינת ישראל לנצח במלחמה.
10. עליית יהודי אתיופיה
בנספח לשאלה זו מוצג השיר "המסע לארץ-ישראל". עיין בו וענה על השאלה שלפניך.
על פי מה שלמדת, הצג גורם אחד לעליית יהודים מאתיופיה בשנות השבעים של המאה ה-20.
על פי השיר, ציין שני קשיים שהיו ליהודי אתיופיה בדרך לארץ-ישראל.
ציין רגש אחד שהשיר "המסע לארץ-ישראל" מעורר בך. נמק את תשובתך על פי תוכן השיר.

פרק שלישי

11. תקופת המנדט הבריטי

- א. על פי מה שלמדת, הצג הבטחה אחת שהבטיחו הבריטים ליהודים בכתב המנדט (1922), והבטחה אחת אחרת שהבטיחו הבריטים לערבים בכתב המנדט.
- ב. בנספח לשאלה זו מוצגות שתי מפות של ארץ-ישראל – האחת מסוף התקופה העותמאנית (1917), והאחרת מסוף תקופת המנדט הבריטי (1947).
- על פי המפות, הסבר כיצד פיתחו (קידמו) הבריטים את ארץ-ישראל במהלך תקופת המנדט. בתשובתך התייחס לשני תחומים.
- על פי מה שלמדת, ציין סיבה אחת שבגללה התאכזבו היהודים מן השלטון הבריטי בסוף שנות השלושים של המאה ה-20.

12. יהדות ברית המועצות

- א. בנספח לשאלה זו מוצגת קריקטורה בנוגע ליהודי ברית המועצות.
- על פי מה שלמדת, הצג את היחס של השלטון בברית המועצות לדת וללאומיות.
- הסבר כיצד יחס זה בא לידי ביטוי בקריקטורה.
- ב. בתוכנית פר"ח למדת על אחד מאסירי ציון: נתן שרנסקי אן אידה נודל.
- ציין את השם של אסיר ציון שלמדת עליו.
- הצג את פועלו למען העלייה לארץ-ישראל.

בהצלחה!

נספח לשאלה 10 — שיר

המסע לארץ־ישראל

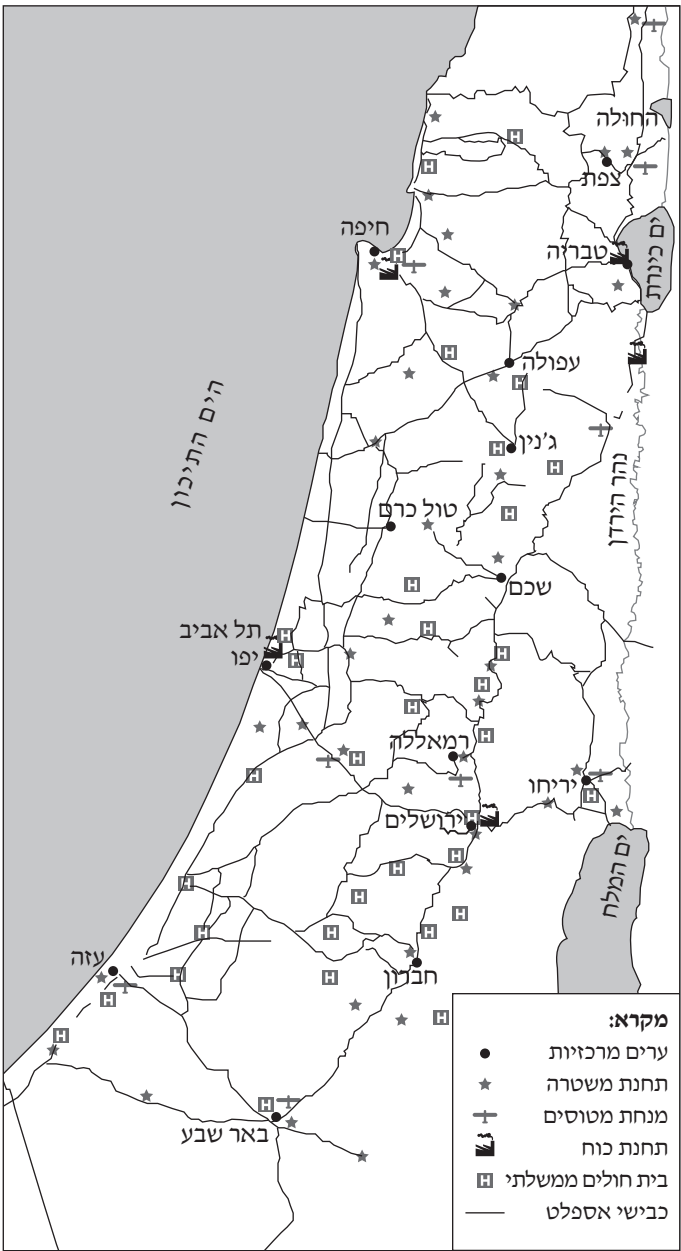
מילים: חיים אידיסיס

בית א	הירח משגיח מעל, על גבי שק האוכל הדל המדבר מתחתיו, אין סופו לפנים, ואימי מבטיחה לאחיי הקטנים:	בית ג	ובלילה תקפו שודדים, בסכין, גם בחרב חדה במדבר דם אימי, הירח עדי, ואני מבטיחה לאחיי הקטנים:
	עוד מעט, עוד קצת, להרים רגליים מאמץ אחרון לפני ירושלים.		עוד מעט, עוד קצת, יתגשם החלום עוד מעט נגיע לארץ־ישראל.
בית ב	אור ירח, החזק מעמד, שק האוכל שלנו אבד המדבר לא נגמר, יללות של תנים, ואימי מרגיעה את אחיי הקטנים:	בית ד	בירח דמותה של אימי, מביטה בי, אימא, אל תיעלמי לו הייתה לצידי, היא הייתה יכולה לשכנע אותם שאני יהודי.
	עוד מעט, עוד קצת, בקרוב ניגאל לא נפסיק ללכת לארץ־ישראל.		עוד מעט, עוד קצת, בקרוב ניגאל לא נפסיק ללכת לארץ־ישראל.
			עוד מעט, עוד קצת, להרים עיניים מאמץ אחרון לפני ירושלים.

נספח לשאלה 11 – מפות

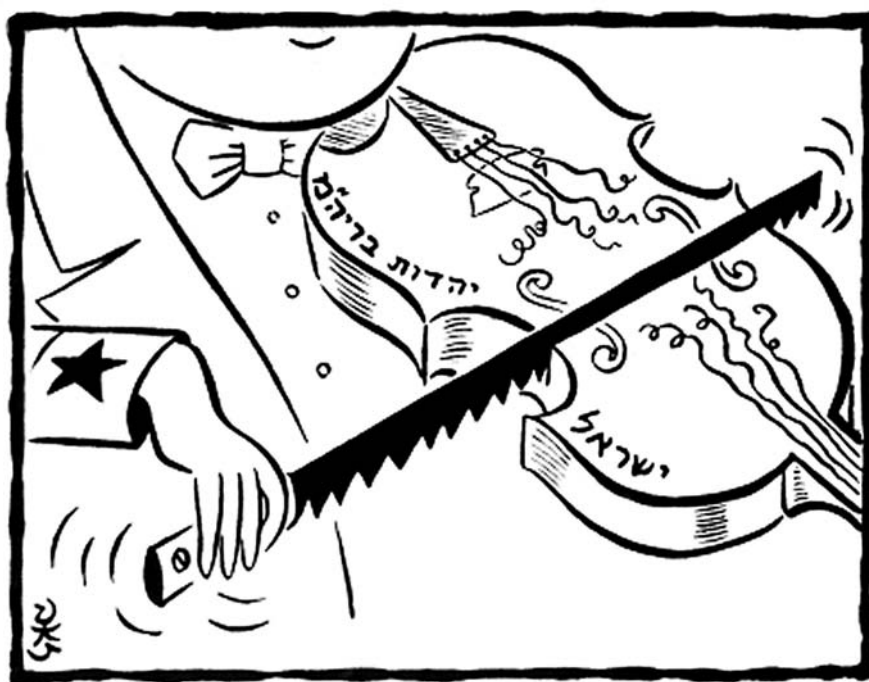
ארץ-ישראל בשנת 1947

ארץ-ישראל בשנת 1917

נספח לשאלה 12 — קריקטורה

הסמל של
ברית המועצות

(עיתון הארץ, 26/9/1966, עמ' 2)